

DISTRIKTSPLAN

MAGGA SIIDA

REINBEITEDISTRIKT

4/5 B

Sállan-Skogerøya

Cizášnjárga-Spurvneset

INNLEDNING

Distriktsplanen bygger på reindriftsloven av 15.juni 2007

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2007-06-15-40>, og er tilpasset de lokale forhold i Sállan/Cižašnjarga/ - Skogerøya/Spurveneset reinbeitedistrikt.

Bakgrunnen for denne planen er reindriftslovens § 62 der det står følgende:

«Distriktsstyret skal utarbeide en distriktsplan for distriktet som skal inneholde de opplysninger om virksomheten i distriktet som er nødvendige for den offentlige planlegging.»

Formålet med denne offentlige planen er å synliggjøre og beskrive reindriften i lokalområdet og de hensynene som gjør seg gjeldende. Ved at distriktsplaner sendes planmyndighetene, vil disse få en mulighet til å skaffe seg kunnskap om reindriften i lokalområdet, slik at de får bedre beslutningsgrunnlag for å ivareta reindriften sine interesser og utviklingsmuligheter. En distriktsplan vil være med på å synliggjøre reindriften sine interesser, verdier og samfunnsansvar. Distriktsplanen må sees i sammenheng med gjeldende reindriftskart.

Reinbeitedistriktet er organisert med eget styre og leder som er valgt av årlige årsmøter, jf. reindriftslovens § 49. Distriktet er en privatrettslig, selvstendig høringsinstans. Alle saker der hvor reinbeitedistriktets interesser vil kunne bli berørt, skal forelegges for distriktet. For å forstå distriktsplanen best mulig så er det laget en oversikt over nyttige begreper i reindriften. Oversikten finner du bakerst i dokumentet.

Distriktsplanen er bygd opp slik at innledningsvis vil det være generell informasjon om blant annet reindriften sin rettsgrunnlag, arealinngrep i reindrift og reindriften sin medvirkning i planprosesser, før selve beskrivelsen av distriktet.

GENERELL DEL

Reindrifas rettsgrunnlag

Den samiske reindriftsretten hviler på et selvstendig rettsgrunnlag i kraft av alder tids bruk og sedvane, og er en bruksrett på statlig og privat grunn, innenfor det samiske reinbeiteområdet. Innholdet i denne retten fremkommer i planens pkt. 2.2 og 2.2. Reindriftsutøverne oppfatter disse rettighetene som naturlige deler av næringen og ser derfor på de ulike elementene som en helhet.

Reindriften er regulert gjennom reindriftsloven av 15. juni 2007 nr. 40. Reindriftsloven konstituerer ikke reindriftsretten, men gir en nærmere definisjon av innholdet i disse rettighetene, samt en regulering og styring av utøvelsen. Dette innebærer at reindrifas rettsstilling ikke er uttømmende regulert gjennom reindriftsloven. Loven må suppleres med rettigheter ervervet gjennom sedvane, alders tids bruk, særskilt rettsgrunnlag med videre. Reindriftsloven skal bidra til sikring av reindriftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindrifas viktigste ressursgrunnlag. Ansvar for sikring av arealene påhviler både innehavere av reindriftsretten, øvrige rettighetshavere og myndighetene, jf. reindriftslovens § 1,2

Rettsutviklingen de siste 10 årene har vært betydelig innenfor reindriftsretten. Rettspraksis, arbeidet med rammebetingelser i reindriften og arbeidet frem mot den nye reindriftsloven, viser at reindriften har etablert særskilte rettigheter over den grunn de har disponert. Den nye reindriftsloven har en rekke bestemmelser som fremhever at det skal tas hensyn til rettigheter etablert på særskilt rettsgrunnlag, jf. reindriftslovens § 3.

Grunnlovens <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17?q=grunnloven>, § 108 forplikter både kommunale, regionale og statlige myndigheter til å gjøre hensynet til samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsnivå til gjenstand for særskilt behandling og vurdering i samfunnsplanleggingen generelt, og i arealplanleggingen spesielt. Dette gjelder i samtlige kommuner og regioner hvor det utøves samisk reindriften.

I forholdet mellom det offentlige og reindriftnæringa er internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til, av stor betydning. Konvensjoner setter grenser for hva lovgiver og forvaltning kan foreta seg når det gjelder den samiske reindriften, men det stilles også krav til myndighetene med sikte på å ivareta reindriftnæringa som et viktig grunnlag for samisk kultur og samfunnsnivå.

Disse forpliktelsene følger ikke bare av grunnloven, men også av internasjonale forpliktelser, som ILO-konvensjon nr. 169 om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater: <https://www.regjeringen.no/no/tema/urfolk-og-minoriteter/urfolkryddemappe/ilo-konvensjonen-om-urfolks-rettigheter-/id487963/> og FN-konvensjon om sivile og politiske rettigheter fra 1966. Den siste konvensjonen er inkorporert i norsk lov gjennom menneskerettsloven av 1999, <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30?q=menneskerettsloven>.

Det følger av § 3 i menneskerettsloven, at FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter rang foran annen lovgivning. Dette har betydning for all forvaltning av reindriften, og den setter rammer for hvor mye en enkelt reindriker kan tåle av eks inngrep, før dette inngrepet er i et brudd på art 27. Reindrifas beiterett er også beskyttet av Den europeiske menneskerettskonvensjons første tilleggsprotokoll artikkel 1 (EMK P1-1), https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_2#KAPITTEL_2. Forpliktelsene som følger av ovennevnte konvensjoner omfattes også av plan- og bygningsloven, må ivaretas gjennom praktisering av plan- og bygningsloven, jf. §§ 3-1, fjerde ledd. Nærmere informasjon om denne finnes i «Sametingets planveiler».

Siden reindrifta bruker store arealer vil øvrig lovgivning og myndighetsutøvelse knyttet til arealforvaltning være viktig for næringa. Av lover kan særlig nevnes plan- og bygningsloven, naturmangfoldloven, dyrevelferdsloven, mineralloven, jordloven energiloven og kulturminneloven m.m. Forholdet mellom det offentlige og reindriftnæringa bestemmes dermed i stor grad også av denne type lovgivning. I tillegg kan ulike forhold vedrørende staten som grunneier og Finnmarkseiendommen trekkes fram.

Reindrift og ekspropriasjon

Ved inngrep i reindriftsrettigheter der distriktet og tiltakshaver ikke kommer til enighet ved privatrettslig avtale, skal distriktet ytes erstatning i samsvar med alminnelige ekspropriasjonsrettslige grunnsetninger jf. reindriftslovens § 4.

For distriktets vedkommende skal hvert inngrep vurderes konkret for å se hvorvidt det utløser en erstatning.

Reindrift og naturmangfoldloven

Målet med loven er en bedre forvaltning av norsk natur gjennom bærekraftig bruk og vern, også som grunnlag for samisk kultur, jf. § 1.

Loven pålegger vedtaksmyndighetene en særlig plikt ved avveing av tiltak å ivareta hensynet til samisk naturgrunnlag, jf. § 14. Lovens §§ 8 og 16 er også i tråd med [FNs konvensjon om biologisk mangfold](#), hvor myndighetene pålegges en særlig plikt å vektlegge tradisjonell kunnskap. Dette kan eksempelvis være kunnskap om ulike måter å bruke og forvalte naturen på.

Plan- og bygningsloven og reindrift

Plan- og bygningsloven er den sentrale loven i forhold til arealforvaltning av reinbeiteområdene, og det sentrale virkemiddelet for sikring av reindriftsarealene. Loven stiller krav til involvering av reindrifta, den skal «sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.», plbl § 3-1, c.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har utarbeidet en temaveileder til kommunale- og fylkeskommunale planleggere som heter “Reindrift og planlegging etter plan- og bygningsloven”. Den er tilgjengelig på Regjeringens nettsider og planmyndighet skal bruke den aktivt.

Kommunal planstrategi

Den kommunale planstrategien, skal danne basis for det mer konkrete arbeidet med kommuneplanens arealdel. Ved utarbeidelsen av den kommunale planstrategien, som skal vise sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk, er det viktig at kommunen er oppmerksom på at planstrategien er et viktig dokument også for reindriftnæringen i kommunen. Retningslinjer for den langsiktige arealbruken og for næringsutviklingen i kommunen kan fungere både som et verktøy for konflikthåndtering og til å utvikle reindriften som næringsutøver i kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel

Loven forutsetter at kommuner reinbeitedistriktet omhandler skal behandle reindriften i kommuneplanens samfunnsdel. Formålet er å sikre, utvikle og styrke reindriftnæringa i tråd med nasjonale føringer og målsettinger. Dette vil si at kommunene Dette vil si at kommunene skal foreta de prioriteringer og legge de strategier som er nødvendige for å sikre dette. Som et minimum bør kommunen foreta de prioriteringer og legge de strategier som er nødvendige for å sikre arealgrunnlaget for reindriften i et langsiktig perspektiv. Kommuner oppfordres videre til å

vurdere reindriftens mulige innvirkning på kommunens samfunnsutvikling. Her er det viktig å være oppmerksom på at reindriftnæringen bidrar med næringsmessig mangfold ved at en rekke aktiviteter, både egne og andres, knyttes opp mot driften. Herunder slakte- og videreføring av reinkjøtt, husflid- og designproduksjon med utgangspunkt i produkter fra rein, reiselivsvirksomhet, koblinger opp mot kunst og kulturmiljø osv.

Kommuneplanens arealdel

Det er kommuneplanens arealdel er den delen som vil ha størst betydning for og klarest innvirkning på reindriftnæringen. Dette da reindriftnæringen er en arealavhengig næring og således berøres av de fleste arealinngrep i kommunen. Derfor er det å ha en oppdatert og forutsigbar arealplan med bestemmelser som tar hensyn til de arealbehov reindriften har, for å opprettholde og utvikle sin næring viktig. Den kommunale planleggingen skal blant annet sikre reindriftens arealer. Kommunen har anledning til å etablere hensynsoner for å ivareta reindriftens særverdiområder og minimumsbeiter.

Reguleringsplan

Kommunen skal løpende vurdere behov for en områderegulering knyttet til reindriftsinteressene, og der det vurderes nødvendig skal kommunen utarbeide en områderegulering knyttet til reindriftsinteressene, der dette er bestemt i arealplanen. Det kan være aktuelt med områderegulering i områder der det er sentralt å opprettholde reindriftens bruk av området samtidig som det er behov for å begrense andres interesser aktivitet i det samme området. Dette kan være aktuelt innenfor reindriftens minimumsbeiter, særverdiområder eller området hvor reindriften har gjerdeanlegg.

Reindrift og konsekvensutredninger

Vedtak av arealplaner og iverksetting av tiltak innenfor distriktet må være basert på forsvarlige utredninger av virkningene for reindriften og ta hensyn til reindriftenes behov for arealer. Gjeldende bestemmelser om konsekvensutredninger skal følges.

Det fins en egen veileder for problemstillinger knyttet til reindrift og konsekvensutredninger.

Planmyndighet anmodes å bruke denne veilederen. Denne veilederen finnes på:

http://www.reindrift.no/asset/1477/1/1477_1.pdf 9

Reinens behov og arealinngrep

På grunn av at reinen er ute hele året, og er avhengig av alle typer årstidsbeiter, er reindrift en arealavhengig næring. Reinens vandrer mye og reinens behov endrer seg mellom årstidene. Beiteforhold, klima, berggrunn, topografi, tilgjengelige beitevekster, inngrep og menneskelig aktivitet har stor betydning for reinens natur, og bruk av landskap og terreng som beiteområde. Driftsmønster og beitebruk er derfor dynamisk og kan variere fra år til år, avhengig av alle faktorene som spiller inn. For eksempel kan vårflyttinga forsinkes på grunn av snøforhold, en varm sommer kan gjøre at reinen trekker oppi høyda, en høst med mye sopp gjør at reinen vandrer mye og sprer seg osv. Det er derfor viktig med forskjellige beiteområder for å dekke reinens behov.

Alle forskjellige terrengetyper har betydning for reinen og derfor trenger reindriften sammenhengende beiteområder, særlig for å kunne ivareta fleksibiliteten i forhold til å utnytte beiteområdene optimalt til enhver tid.

Totaleffekten av mange små inngrep og forstyrrende aktiviteter rundt omkring i distriktet kan være større enn hva summen av hvert enkelt inngrep skulle tilsi. Det henger sammen med oppstyking av beiteområder og trekk- og flyttleier, som ikke lar seg forene med reinens behov for

sammenhengende områder. Mange inngrep innenfor ett av distriktets åtte årstidsbeiter vil få negative konsekvenser for hele drifta.

Når det gjelder nye arealinngrep hvor reindriftsinteresser blir berørt og hvor det er krav til konsekvensutredninger, så skal de samlede effektene av planer og tiltak innenfor distriktet vurderes.

Inngrep og forstyrrelser innenfor distriktet har økt vesentlig de siste tiårene. Direkte konsekvenser av inngrep og forstyrrende aktiviteter kan være permanent tap av det beiteland, samt hindringer i reinens trekk- eller flyttleier. Indirekte konsekvenser kan være redusert bruk av beiteland som kan medføre overbeiting andre steder, merarbeid for reieneier og stress for reien.

Dette kan påvirke reinens kondisjon og slaktevekt og produksjonen, og føre til økonomisk tap for reieneieren. En fragmentering av distriktet er en av de mest alvorligste truslene mot dagens reindrift.

Reindrifta og klimaendringer

Klimautfordringene kommer på toppen av omfattende inngrep og forstyrrelser som også forventes å tilta framover. Det bør legges vekt på at i samsvar med folkeretten bør myndighetene styrke vernet av reindriftsarealene da tålegrensene for samlede effekter allerede utfordres. De siste drøye hundre årene har det skjedd betydelig endringer med klimaet i Norge. Det er blitt både varmere og våtere og lengden av vekstsesongen har økt. Våren kommer tidligere i forhold til tidlig på 1980-tallet, spesielt i låglandet. Somrene blir varmere og planteproduksjon øker. Dette har ført til heving av skog- og tregrense, gjengroing og forbusking i den lågalpine sonen.

Fram mot år 2100 kan vi regne med at klimaendringene fører til *fire hovedeffekter* for reindrifta. Disse er i hovedsak knyttet til temperaturøkning (men modifisert av andre faktorer). Økte temperaturer sommer, høst og vår fører til:

1. Gjengroing og forbusking av åpne heisamfunn samt heving av skog- og tregrense med reduksjon av både sommerbeite- og vinterbeiteområder som ligger i subalpine og lavalpine områder.
2. Lengre vekstsesong og dermed forskyvning i balansen mellom bruk av vinter- og barmarksbeiteområder.

Økte vintertemperaturer vil få to hovedeffekter for beitetilgjengelighet som er regionalt forskjellige:

3. Kontinentale områder vil få mer usikre vintre, først og fremst som følge av sannsynligheten for hyppigere frysetine- sykluser og påfølgende «låsing» av beiter.
4. Kystnære områder vil bli mindre usikre som vinterbeiteområder på grunn av at middeltemperaturen det meste av vinteren vil ligge over null grader og is og snø vil fortere tine bort. (NORUT rapport 2018)

Distriktsplanen må derfor synliggjøre klimaendringens påvirkning i distriktet i forhold til særverdiområder, omlegging av driftsmønster og andre viktige tilpasninger som må gjøres i arealbruk, bruk av transportmidler og tilpasning av gjerder og anlegg i forhold til klimautfordringene.

Aktuelle linker til mer informasjon: <https://norut.no/nb/publications/klimautfordringer-og-arealforvaltning-reindrifta-i-norge-kunnskapsstatus-og-forslag-til>
https://www.cicero.oslo.no/no/reinsdyr-og-klima?_cldee=dG9uamUuYnVvQG1pbGpvZGlyLm5v&recipientid=contact-d1db8f934cb4e811a87f000d3a27409a-0d53d589bd5e47b496931a7b7e6eab35&esid=4eb7be5b-2034-e911-a960-000d3a38a57d
<https://framsenteret.no/arkiv/hvilke-konsekvenser-faar-klimaendringene-for-reindrifta-5996259->

Distriktsplan for reinbeitedistrikt 4/5 B, Sállan/Skogerøya – Cizašnjárga/Spurvneset – 2023

146437/

DISTRIKTSPLAN FOR REINBEITEDISTRIKT 4/5 B

Sállan/Skogerøya – Cizašnjárga/Spurveneset med tilhørende vinterbeitedistrikter

Beskrivelse av reinbeitedistriktet

1. Administrative forhold og organisering.

Reinbeitedistrikt 4/5 B - Skogerøya/Spurveneset fikk sine nåværende grenser ved forordning av 17. mars 1937. Denne forordning er gjeldende i dag. Reinbeitedistrikt 4/5 B har et areal på 413 kvadratkilometer. Hele det samlede vinterbeitet på 5 C som vi deler med 5 A Pasvik, er på 1178 kvadratkilometer. På vestsiden av Neidenelva mot Gallok har store deler av 5 C, ikke vært tilgjengelig for Maggasiidaen de siste årene, da distrikt 6 har brukt dette ulovlig. Gjennom dom i Hålogaland Lagmannsrett 2.4.2013, senere stadfestet av Høyesterett, juli 2013, har vi nå gjenopptatt bruk av området..

Det er 4 siidaandeler i distriktet.

2. Beskrivelse av reinbeiteområdet

Digitalt på Kilden.no skal flytteleiene tegnet inn og markert. Flytteveiene er særlig viktig for reindriftsutøvelsen og har et særskilt vern etter reindriftsloven §10. Ulike arealinngrep i distriktet, særlig veiutbygging og bygninger og annen virksomhet har vanskeliggjort flyttingen mellom sesongbeitene. Det er slik at en ytterligere forringelse av disse flytteleiene ikke kan godtas. For fremtiden må en unngå ytterligere utbygging. Det må ikke forekomme forstyrrende ferdsel i disse områdene under flytting av rein og når reinen trekker naturlig.

Vi har fått aksept for å fortsette vår tradisjonelle bruk av området som er innenfor Ferdesmyra Naturresevat.

2.1 årstidsbeite og kalvingsland

2.1.1. Beskrivelse av grenser og beitetider for "Reinbeitedistrikt 4 - Skogerøy/Sállan"

"Grenser : Distriktet omfatter hele Skogerøya/Sállan og brukes eksklusivt til reindrift av Maggasiidaen

Beitetid: 20.04. – 01.11."

Størrelse: 129 km².

Reinbeitedistriktet er Maggasiidaens kalvingsland. Reinen blir ført over fra fastlandet (rbd. 5 B) og tilbake.

Flytteleier: Strømmen (mellom Skogerøya og Spurveneset - 5 B)

Flytte-/trekkvei

April – mai: Reinen flyttes/svømmer til Skogerøya

Juni – august: Reinen trekker/svømmer til fastlandet

September - Oktober: Reinen flyttes/svømmer til fastlandet

Ferdsl i området må skje varsomt og hensynsfullt i de ovennevnte perioder, spesielt ved ferdsel på fjorden. Dette er høyaktuell problemstilling med utenlandske båter som driver turismevirksomhet. Kommunen må sørge for å informere på engelsk og finsk.

Reinbeitedistriktet har registrert en økende organisert ferdsel i beiteområdene, gjennom ulike foreninger og organisasjoner. Dette medfører økt trafikk i flytt-/trekkleia, både over fra Skogerøya og videre innover Spurvfjorden/Cizášnjárga. Det må vurderes periodevis campingforbud i de mest kritiske tiden for reintrekk. Dette må følges opp i kommuneplanens arealdel.

2.1.2 Beskrivelse av grenser og beitetider for "Reinbeitedistrikt 5 B - Spurvneset/ Cizášnjárga"

"Grenser: Fra Bugøyfjord-botn langs Maggasiidaens sperregjerde til Neidenelven (Øvre Neiden). Derfra langs Neidenelven til Mikkelsnes, hvorfra langs Kjøfjord og Bugøyfjord til utgangspunktet."

Størrelse: 294 km²

Beitetid: 20.04. - 1.11.

Sommer og tidlig høstbeite. Kalvemerking foregår hovedsakelig fra perioden 23.6. – 23.7. Det forekommer tidvis ettermerking til de siste reinene er hentet over fra Skogerøya.

Parringsområder: Hele området brukes i parringstiden, med hovedvekt på nordsiden av E6 (Sákrisoaivi)

Flyttleier: Fra Kjerringvann/Akkujavri til Spurvfjorden/Cizašvuona

2.1.3 Beitegrenser og beitetider for Magga siida/Reinbeitedistrikt 5 C, (§59, 1.)

Beskrivelser av grenser og beitetider for "Reinbeitedistrikt 5 C, Sør-Varanger vinterbeite".

Gjeldende grenser for Maggasiidaen i Reinbeitedistrikt 5 C: Fra Bergholmvannet (Giedgesuolojavre), derfra mot nord langs Førstevannselven (Vuostemusjohka) til Førstevannene (Vuostemušjavrek), derfra til Hauksjøens nordende og videre rettlinjet til Lausklubben. Derfra langs Varangerfjord, Bugøyfjord til sperregjerdet mot

reinbeitedistrikt 5 B, videre langs sperregjerde til Neidenelven(Øvre Neiden), og langs Neidenelven ned til Steinnes. Langs Munkefjord til Munkefjordbotn og videre fra Munkefjorden langs Korsdalen til Langvannet, etter vannet til dettes sydende og derfra i rett linje til nordenden av Husmosevannet og videre i rett linje til Søndre ende av Langfjordvannet, hvorfra grensen følger landeveien til Pasvikelven ved Rødsand. Fra Rødsand videre langs Pasvikelven til Hauge, derfra videre langs sperregjerdet til Haglklumpen/Finskegrensen, videre langs finskegrensen tilbake til Bergholmvannet.

Beitetider i hele 5 c er fra 15.09. til 01.05. for begge reinbeitedistriktene som bruker 5 c, etter gjeldende beiteforordning av 1934 og 1937.

Flyttleier:

Fra Julefjellene over Finlandsveien, ned til Neidenelven over Ferdesmyra krysser E6 til Bokkoaivi, over Spurvneset til Akkujavri, videre ned til Spurvefjorden, og til Strømmen.

Om høsten flytter vi fra Strømmen over Spurvneset over E6 ved Hoanganjunni. Derfra langs Ferdesmyra over Neidenelva og krysser Finlandsveien.

For at reieneierne i Maggasiidaen skal sikres tilstrekkelig tilgang på beite, skal vi bruke hele 5 C som beskrevet i dette dokument.

2.1.4 Beitegrenser og beitetider for Magga siida/Reinbeitedistrikt 5 A (§59, 1.)

Beskrivelser av grenser og beitetider for "Reinbeitedistrikt 5 A

Dette er helårsbeite (1.1.-31.12).

Maggasiidaens beitetider: 1.11. – 20.4.

Grenser: Langs Munkefjord til Munkefjordbotn og videre fra Munkefjorden langs Korsdalen til Langvannet, etter vannet til dettes sydende og derfra i rett linje til nordenden av Husmosevannet og videre i rett linje til Søndre ende av Langfjordvannet, hvorfra grensen følger landeveien til Pasvikelven ved Rødsand. Herfra langs Pasvikelven, Bøkfjord, Korsfjord og Munkefjord til utgangspunktet.

3 Fremkomst- og transportmidler

Maggasiidaen benytter hovedsakelig snøscootere. I korte perioder benyttes ATV, motorsykkel og båt. Siidaandelen har ansvar for å påse at bruk av kjøretøy tilknyttet utøvelse av reindrift skjer i henhold til gjeldende regelverk, samt påse at unødig bruk ikke forekommer. Siidaen vil i perioder ha behov for ekstern hjelp. Disse må nødvendigvis bruke motoriserte kjøretøy. Dette autoriseres med skriftlig bekreftelse fra siidaleder som skal dokumentere tidsrom og omfang.

Det er til sammen 14 snøscootere, 4 ATV'er, 4 2-hjulsmotorsykler og 4 båter i bruk i distriktet.

ATV brukes under gjeting av okserein fra ca 1.5. – 1.9. i Bugøyfjordområdet, ved gjerdereparasjoner som hovedsaklig foretas i juni før kalvemerking og augst/september. Disse benyttes også under gjeting fra september og til snøen legger

seg.

2-hjuls motorsykkkel brukes til å samle resten av reinflokken på Skogerøya (rbd. 4), vanligvis fra slutten av august til snøen har lagt seg. Bruken av motorsykkkel er minimal, og brukes i korte perioder om gangen. Vi er imidlertid helt avhengig av dette.

Snøscootere brukes vinterhalvåret etter at snøen har lagt seg. Det brukes vanligvis minst 4 snøscootere daglig og i intensive periode mer. I tillegg bruker vi ekstra ressurser under samling i november/desember samt under flytting i april/mai, og disse bruker egne snøscootere.

Det brukes unntaksvis helikopter ved samling. Dette kan imidlertid endre seg, da vi tvinges til å ta i bruk andre gjerder for å forhindre ytterligere kalvetap på høsten. Dette må vurderes årlig utfra faktisk rovviltbestand.

4 Gjerder og anlegg

På arealbrukskartet kilden.no, skal sommerboplassen, gjeterhytter, sperregjerdet, arbeidsgjerde og slakteanlegg tegnes inn og bli markert. I distriktet er det 2 sperregjerder som skiller mellom sommer og høst-/vinterbeite, samt yttergrense mot 5 D Nesseby vinterbeite.

I 2018 fikk vi tillatelse fra Landbruks- og Matdepartementet til å sette opp sperregjerde mellom grensen 5 C/5 D. Dette arbeidet er nå ferdigstilt og gjerdet virker etter hensikten.

På grunn av manglende gjeting av Reinbeitedistrikt 6, trekker det dyr inn på vårt reinbeiteområde i 5 C, samt 5 B, og når vi kommer inn på området er det da fremmede rein der, som ikke drives ut. Faren for sammenblanding er betydelig. Det er nå nødvendig med sperregjerde over Bugøynesfjellet, som ligger innenfor vårt distrikt.

Det er et gjerde/slakteanlegg i Øvre Neiden, der hovedslakting/utskilling av slaktedyr har vært foretatt de siste år. På grunn av klimaendringer, med senere frost har vi opplevd at det ikke dannes tele i bakken før vi samler. Dette fører til vanskelige arbeidsforhold. Reineierne ønsker derfor å flytte slaktegjerdet. Det har siden 2017 vært arbeidet fra Statsbygg side med ny tollstasjon, og vi har måttet avvente oppgradering av slaktegjerdet. På grunn av større rovvilttrykk er det nødvendig å gjøre slakteuttak tidligere, slik at man unngår mer tap enn nødvendig. Vi er helt avhengig av å få justert plassering, slik at vi kan samle flokken for slakteuttak på et tidligere tidspunkt. Det er et betydelig normalvekttap på kalvene fra august til desember/januar. Ved å ta slakteuttaket tidligere, vil beitene spares, vektene ikke reduseres og kjøttinntektene vil øke. Beitene er i utgangspunktet gode nok til å tåle et høyere reintall, men deler av de områdene som vi IKKE kunne bruke (nord i 5 C) på grunn av ulovlig beiting fra rbd. 6, er fortsatt ikke restituert 100%.

Vi erfarer at vi har rein i god kondisjon på høsten. Vi ønsker å få slaktet tidligere for å unngå vekttap. Vi kan ikke gjøre oppgraderinger eller endringer før Tollstasjonen har funnet sin løsning.

Styret har utarbeidet et forslag til omlegging, men må avventes til endelig beslutning om plassering av tollstasjon er gjort.

Det er satt opp midlertidig gjerde langs Neidenelven, slik at reinen hindres i å gå over elva for tidlig.

Felles driftshytter i distriktet:

Det er satt opp felleshytter i Nord-Leirvåg og Solstrand på Skogerøya. De vedlikeholdes etter vurdering ved bruk, og brukes hovedsakelig på høst- og vinterstid. Felleshytte ved Uccejavri/Rádjoaivi i rbd. 5 C. Distriktsgjeterhytte i Gálllok, som ble ferdig i mai 2015. Herhar det tidligere vært gammer som distriktet eide og brukte.

5 Inngrep og forstyrrelser

Reinbeitedistriktets rettigheter skal ivaretas av reinbeitedistriktet selv, da vi er et privatrettslig organ.

Vår bruk, som fremgår av denne distriktsplan, skal være en del av kommunens arealplan.

Ulike inngrep gjennom de senere år ført til en viss forringelse av forholdene for reindriftsutøvelse. Dette gjelder bygging av hytter, hus og anlegg, veier etc. som til sammen medvirker til økt ferdsel. Dette er noe vi merker spesielt ved reinflytting om våren og om høsten. Områder som reinene har som naturlig trekkvei og plasser der de alltid har stanset for å hvile og roe seg mellom flytteøktene er nå berørt av hyttebygging, veier og ferdsel. Det er i tillegg i dag et problem at fritidsinteresser og snøscootermiljøer har vunnet frem med sine krav om utvidet snøscooterløypenett slik at de har fått en sammenknytning av løypenettet. Dette har vi på det sterkeste frarådet, da det berører beiteområdet som er i bruk om våren like før reinene trekker til sommerbeitet.

De problemer som nabo-distriktene har hatt og har, er blitt søkt løst ved tiltak som har gått ut over reindriftsutøvelse i vårt distrikt (4 og 5b). Dette har ført til at det er innskrenkninger i tilgang på høstbeiteland og tidlig vinterbeite. Hele vinterbeitet generelt er forringet på grunn av ulovlig beiting, og tråkkskader om sommeren av rein fra 5a Pasvik. De høstbeitene som er tilgjengelig gir ikke gode beitemuligheter. Det kan dessuten se ut til at vi får problemer med å ta flokken inn i gjerdet for slakting, på grunn av bygging av ny tollstasjon. Vi har derfor besluttet å starte arbeid med å få flyttet slaktegjerdet.

Vi krever nå stopp i ALL ulovlig beiting, og utdriving av ulovlig beitende rein fra 5 A Pasvik og 6 Varnjarga.

Vår del av 5 A: Vi fikk medhold i vårt krav om samla konsekvensutredning for regulering av Tømmerneset til industriformål. Denne ble ferdig i januar 2015. Det ble videre komplettert med en tilleggsutredning for Høybukta, med vei og utbygging av stamnetterminal. Distriktet deltok på denne, og er tilfreds med resultatet som viser at

dette alternativet er sterkt negativt for reindriften. Vi forutsetter at utbyggere og Sør-Varanger kommune har tettere dialog med oss dersom planene blir realisert.

Andre forhold av betydning:

Det er i økende grad hundekjøring i våre reinbeiteområder. Det er både fritidsbrukere og reiselivsaktører som står for dette. Dette er svært forstyrrende for reinflokken, som spres når de utsettes for hundespenn. Hundekjørerne må ta hensyn til dette, og vi vil arbeide med

dette spørsmålet.

Oppankringssteder for oljeomlastning på Skogerøya har i tidligere møter samt høringsinnspill på regulering av Norterminal, vært satt som forutsetning for at vi gir samtykke til disse aktivitetene. Vi har bedt om, og opprettholder vårt krav om at fast oppankring på Skogerøya tas ut av planverket. Ingen av planene er realisert så det bør være uproblematisk.

Reinbeitedistriktet er sterkt i mot at det skal tillates bruksendring på laksehytter og gammer til fritidsbolig. Ved å åpne for dette vil det i stor grad bli fritidsboliger i områder som det naturlig foregår reindrift. Vi ser en fare ved at folk kan søke lakseplass for å bygge hytte, evt. overta laksehytte, for så å selge det på fritidsmarkedet. Bruken vil endres, og det vil medføre økt ferdsel.

6 Rovdyrtap og andre tap

Den dominerende årsaken til tap i vårt distrikt er tap på grunn av rovdyr. Det er hovedsakelig tap som er forårsaket av bjørn, jerv, gaupe og ørn. Det har vært eksplosiv utvikling i kongeørnbestanden de siste årene, og står for en større del av kalvetap. De dokumenterte tapene er mye mindre enn de reelle tap, da det er umulig slik å få dokumentert alle tilfeller, spesielt på barmark. På vinteren blir dyrene enten blir gravd ned av jerven, eller at de sner ned. Dessuten forsvinner døde dyr raskt som følge av at de blir spist opp av rovdirene og restene av fugl som kråke og ravn. Disse tapene fører til direkte svekkelse av reindriften som næring, og fører til direkte økonomiske tap. Vi har selv sett ørn når den slår kloa i store og sterke levende dyr ved å stikke klørne inn i lungeregionen for så å punktere lungene slik at dyret ikke kan puste. Vi har også tatt bilder av dyr som har overlevd ørneangrep.

Når rovdyrtalet øker fører det til at også disse dyrene må ha mat, og det er i dag reindriftnæringa som lider når vesentlige deler av kjøttavkastningen er blitt rovdyrmat. Gaupa, som har vært borte fra vårt distrikt i noen år, har igjen etablert seg i distriktet. Siden 2001 har gaupa vært observert i Bukvannsdalen (viktig høstbeiteområde), Nyelv, Gandvik og Hauksjøområdet. Tapet i reindriftsåret har fortsatt vært på et høyt nivå. Vi har forsøkt med tapseforebyggende tiltak, uten at vi kan se at det har bidratt til reduserte tap. Distriktet er av den oppfatning av tiltakene ikke er dimensjonert til formålet. Med det omfattende papirarbeidet som medfølger, ser vi ingen grunn til å fortsette med dette.

Sett ut fra lokale forholdene i reindriften har vi observert en markant øking av alle typer rovdyr i de senere år. Dette anser vi for å være en direkte følge av at det eksisterer ordninger med totalfredning. Dermed må vi som reineiere bidra økonomisk til at staten Norge skal kunne ha en urimelig stor rovdyrstamme. Dette kan ikke fortsette i

fremtiden. Det er ikke rimelig at rovdyrene skal øke i antall på bakgrunn av at de kan spise opp det som vi skal leve av. Det må iverksettes uttak av et visst antall rovdyr, slik at man får stammen ned på et antall som er rimelig i forhold til den naturlige balanse i naturen i området. Dette med hensyn til at også rovdyrene må ha noe å ete, og at det ikke kan være reindriftsnæringa sitt ansvar å fore disse dyrene. Dette fører til en ubalanse i naturen som på sikt også går ut over andre forhold, og som ikke minst skaper motsetninger og polarisering mennesker imellom.

Folk i samiske lokalsamfunn er forankret i ulike primærnæringer og det er i disse miljøene stor forståelse for reindriften sin situasjon. Bernkonvensjonen som det vises til i denne sammenheng har også forordninger som sier noe om folk og kultur. Man ser ensidig på enkelte deler av konvensjonen. I dag truer rovdyrpolitikken som staten fører hele den samiske kulturen, hvor reindriften er en av de mest sentrale samiske kulturbærere, slik de også er i vår kommune.

På grunn av det økte rovdyrtrykket hele året, har vi vært nødt å fore mer slik at flokken skal holdes samlet, og kan holdes borte fra de mest rovdyrbelastede områdene. Vi søkte og fikk tilskudd til enkelte tiltak som foring og ebjeller.

Det må igangsettes forvaltning av kongeørn og bestanden må reguleres ned.

Vi aksepterer ikke lengre den strenge klassifiseringen av tapsårsak på rein. Det er åpenbart for mange rein som klassifiseres dødsårsak som "ukjent" eller antatt tapsårsak. Når det er flere reinkadaver som finnes i nærheten av hverandre, er det overveiende sannsynlig at de er tatt av samme rovdyr. Reinbeitedistriktet har over lang tid hatt store utfordringer med at vi har alle de store rovdyrartene tilstede i våre beiteområder, i tillegg har vi også mye ørn. De kystnære beitene er utilgjengelige for kadaversøk. Vi har i de senere år hatt gjentakende ulovlig beiting i vårt distrikt, som har påført oss en adskillig større arbeidsbyrde. I år har vi igjen hatt bjørn i flokken ved Bugøyfjord (5 B) som har forstyrret, jaget og jaktet på rein. Det er funnet 1 kadaver i dette området etter at bjørnenes herjinger. Likevel er ikke disse kadaverne dokumentert drept av bjørn. Det fremstår som usannsynlig for oss at det ikke er bjørn som har drept disse. Det er problematisk for oss at det ikke kategoriseres som antatt drept av fredet rovvilt. Dette forholdet må rettes opp i.

Andre tap kan skje som følge av at reinen uroes i kalvingstida og kaster kalv. Trafikkskader er betydelige enkelte år der om lag 10 – 40 rein dokumenteres. I tillegg kommer de som ikke melder fra når de kjører på rein.

Fremtidig rovdyrpolitikk:

Sett ut fra lokale forholdene i reindriften har vi observert en markant øking av alle typer rovdyr i de senere år. Dette anser vi for å være en direkte følge av at det eksisterer ordninger med totalfredning. Dermed må vi som reineiere bidra økonomisk til at staten Norge skal kunne ha en urimelig stor rovdyrstamme. Dette kan ikke fortsette i fremtiden. Det er ikke rimelig at rovdyrene skal øke i antall på bakgrunn av at de kan spise opp det som vi skal leve av. Det må iverksettes uttak av et visst antall rovdyr, slik at man får stammen ned på et antall som er rimelig i forhold til den naturlige balanse i naturen i området. Dette med hensyn til at også rovdyrene må ha noe å ete, og at det ikke kan være reindriftsnæringa sitt ansvar å fore

disse dyrene. Dette fører til en ubalanse i naturen som på sikt også går ut over andre forhold, og som ikke minst skaper motsetninger og polarisering mennesker imellom. Reinbeitedistriktet har behov for at ansvarlig departement utarbeider veileder for nødverge mot rovdyr, og at kravene til gjenkjenning av enkeltindivider av ørn som skadevolder, lettes.

Folk i samiske lokalsamfunn er forankret i ulike primærnæringer og det er i disse miljøene stor forståelse for reindriften sin situasjon. Bernkonvensjonen som det vises til i denne sammenheng har også forordninger som sier noe om folk og kultur. Man ser ensidig på enkelte deler av konvensjonen. I dag truer rovdyrpolitikken som staten fører hele den samiske kulturen, hvor reindriften er en av de mest sentrale samiske kulturbærere, slik de også er i vår kommune.

7 Framtidig utnyttning av distriktets samlede beiteressurser

I løpet av juni – august, trekker våre rein naturlig vekk fra kalvingslandet på Skogerøya og til sommerbeitet på Spurvneset. De beiter på vestsiden av Neidenelva helt frem til elva fryser. Vi har i denne beitesesongen brukt beiteområdene mot Førstevannene og Blautmyrområdene. Det har vært en avgjørende faktor for vår videre eksistens. Områdene er dessverre sterkt nedbeitet gjennom mange år med ulovlig beiting fra distrikt 6 sine rein, og området kan ikke utnyttes fullt.

De eksisterende forordningene regulerer beitetider og beitegrenser. Vi forutsetter at ny fastsetting av reintall vil basere seg på de faktiske reinbeiteområder distriktet har tilgjengelig. Vi forutsetter at dagens avtale mellom reinbeitedistriktene overholdes. (videreføring av 1937-forordningen).

8 Annet

Det er årlig observert ulovlig beitende rein fra distrikt 6 på Bugøynesfjellene, hele året. Dette var aktualisert for reindriftsmyndighetene da de var på beitegranskning i 5 C, mars 2020. Distriktet er derfor tvunget til å ha gjerde på Bugøynesfjellene (østsiden av E6 i 5 C), da det i økende grad trekker/føres rein inn på vårt distrikt 5 C/5 B.

Vi har dialog med Forsvaret, men Forsvarets bruk er tidvis svært utfordrende. Forsvarets aktiviteter ved GSV med store øvelser, trafikk, patruljering og antall soldater har økt voldsomt – særlig etter Russland gikk til krig mot Ukraina. GSV har øvelser/trening som er til hinder for vår reindrift. Deres kjøring nært flokken med drektige simler er ikke akseptabelt. Dette gjelder i store deler av våre beiter i 5 C og 5 A. Nye skytebaner/langholdsbane og aktivitet tilknyttet disse, har medført endret bruk av området rundt 212/Veaccir. Slike baner må legges til skytefeltene på Tømmerneset, der det er mulig å ivareta sikkerhet. Distriktet er **ikke varslet** om denne skytebanen, vi har **ikke gitt samtykke** til denne skytebanen og måten den brukes på utgjør **en sikkerhetsrisiko for reingjeterne**. Distriktet vil anmelde uakseptable hendelser til Arbeidstilsynet og Politiet.

Vi fastslår at våre reinfaglige råd, anbefalinger og forklaringer om vår bruk ikke når frem til de som er ansvarlige ute i felt. Dette er et dyrevelferdsproblem som GSV må løse. Det er varslet sterkt økt aktivitet, i møter med oss, og kommunen, og i media.

Nå er det oversendt områdereguleringssøknad fra Forsvaret til SVK. Denne må følges opp, og det ansees som et særdeles krevende arbeid, som heller ikke har noen sammenlignbare saker som danner presedens i Norge. Dette vil kreve juridisk bistand.